

INGELICHT

Informatiemagazine voor de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
Mei 2004 - Nr 3

Defensie

**Jaarverslag
2003 is
verschenen**

colofon

INGELICHT wordt uitgeven onder verantwoordelijkheid van de directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

Eindredactie

M.A.M. Bemelmans-Oonincx

Redactie

Wim Bartelds

Redactieadres:

MIVD/Bureau Communicatie

Postbus 200701

2500 ES Den Haag

E-mailadres:

M.Bemelmans-Oonincx@co.dnet.

mindef.nl

Fotografie: Media Centrum MIVD,

CAVDKM

Vormgeving: Theo Olsthoorn en

Kommer de Heer

Druk en lithografie:

UnitedGraphics

Oplage: 1.000 expl.

Deadlines INGELICHT

Mocht u de redactie van informatie willen voorzien, denk dan even aan de volgende data:

Inleveren kopij	Verschijnings datum
9 juni	1 juli

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend.

Omslag: Irak, één van de aandachtsgebieden van de MIVD.

I N H O U D S O P G A V E

4 Voortgang reorganisatie

5 Bewindslieden op bezoek

6 Debat Jong

MIVD

7 Nieuwe rubriek: Veiligheid

8 Verbeterplan bedrijfsvoering

9 Commissie van Toezicht

10 Stand van zaken NSO

11 Honderdste Special

12 ISTAR is

goed op weg

15 Jaarverslag 2003

18 Medezeggenschapscommissie

18 Personeel

19 Bijzetting Juliana

20 Tips & Trucs 10

I N M E M O R I A M

Op 25 april is Wmr 1 Ron van den Bossche van ACIV/Detachment West op 43-jarige leeftijd overleden. Ron was een gedreven en gewaardeerd medewerker, bij wie enkele weken geleden een ernstige ziekte werd vastgesteld. Op 23 april kwam het bericht dat de levensverwachting slechts enkele weken zou zijn. Dat het zo snel afgelopen zou zijn, kwam voor eenieder als een schok. Wij wensen zijn echtgenote veel sterkte met het dragen van dit verlies.●

Denk er om: veiligheid voor alles!

In de vorige INGELICHT sprak ik al van twee grote projecten die dit jaar voor een groot deel hun beslag krijgen. Projecten die zeker de nodige impact hebben op onze dienst, zoals met name de oprichting van de NSO, voor een groot deel te formeren uit de afdeling verbindingssinlichtingen. En natuurlijk de reorganisatie van de MIVD, waarmee bureaus een andere plek krijgen in de organisatie, waarmee functies komen te vervallen, en waarmee nieuwe functies worden gecreëerd. Dit kan leiden tot veel onrust binnen de MIVD. Het is daarom dit jaar van extra belang dat iedere stap in deze projecten goed wordt gecommuniceerd en dat voor iedereen duidelijk is wat er staat te gebeuren. Ik kan me goed voorstellen dat deze ontwikkelingen niet voor eenieder even plezierig zijn. Vragen over het voortbestaan van je functie, vragen over het eventueel verhuizen van de afdeling waar je werkt -zoiets is nooit aangenaam.

Het spreekt voor zich dat ik wil dat één en ander zorgvuldig gebeurt. Ik verwacht dat afdelingshoofden duidelijk (nieuwe) prioriteiten aangeven. Wat ons de komende maanden te wachten staat vraagt om transparantie en zorg voor het personeel. Ik zie erop toe dat dit met respect gebeurt. Respect voor alle medewerkers maar ook respect van iedereen voor de beslissingen die we moeten nemen. U kunt ervan uit gaan dat de reorganisatie met zorg wordt uitgevoerd. Ik verwacht dan ook een positieve instelling van iedereen. Is iets niet duidelijk, maakt u zich zorgen of bent u het ergens niet mee eens, spreek dan uw leidinggevende of elkaar aan in een opbouwende sfeer. Dat mag best kritisch zijn. Te vaak hoor ik nog dat medewerkers het ergens niet mee eens zijn en rond de kofliemachine hun hart luchten. Ik hoor nog te vaak dat we over elkaar spreken, maar niet met elkaar: dat we elkaar niet durven of willen aanspreken. Over elkaar spreken lost niets op. En dat is een onderdeel van onze bedrijfscultuur waarvan ik hoop dat die snel verandert.

De reorganisatie en het anders inrichten van onze reorganisatie brengen ook de onvermijdelijke verbouwingen en verhuizingen met zich mee. Juist nu er veel mensen 'van buiten' in ons gebouw aan het werk zijn, is het extra noodzakelijk zorgvuldig om te gaan met de veiligheidsvoorschriften die voor ons gelden. Zo is het clean desk-principe is geen loze kreet maar dient ook daadwerkelijk toegepast te worden. Het veiligheidsbewustzijn zit nog niet bij iedereen even goed tussen de oren.

U merkt waarschijnlijk wel dat we op dit moment meer aandacht schenken aan veiligheid binnen de MIVD. Daarbij is gekozen voor een integrale aanpak

en zullen zowel personele en materiële aspecten alsook beveiliging van informatie een nadrukkelijker rol spelen bij ons handelen. Om dit te ondersteunen is het Bureau Veiligheidszaken versterkt. Gezien de wettelijke verplichtingen rondom het behandelen van staatsgeheimen moeten we onze verantwoordelijkheid nemen. Bij veiligheid is het zaak een goede balans te zoeken tussen de beperkingen die veiligheidsmaatregelen met zich meebrengen en de situatie 'werkbaar' houden. Hoe meer wij in staat zijn om bij ons handelen bewust met veiligheid om te gaan hoe minder beperkingen in handelen opgelegd hoeven te worden. Ik wil u dan ook dringend verzoeken om de geldende veiligheidsregels op een juiste wijze toe te passen. In INGELICHT zal door Bureau Veiligheidszaken een vaste column worden geschreven om u te infor-

meren en in te lichten.

Ongetwijfeld heeft u ook gemerkt dat de BHV-organisatie meer en meer zichtbaar aanwezig is en ook kwalitatief groeit. Eind vorig jaar nog heeft ons BHV-team een regionale prijs gewonnen. Ook de komende periode zal de BHV nog veel energie steken in het verder professionaliseren. Mocht u overigens deel uit willen maken van dat enthousiaste team dan nodig ik u van harte uit, u aan te melden bij de BHV-coördinator.●

B. Dedden
Generaal-majoor

Voortgang reorganisatie

In maart heeft de directeur via het intranet alle medewerkers geïnformeerd over de afsluiting van het project Weeffouten en de start van de daaruit voortvloeiende reorganisatie. Sindsdien wordt in alle geledingen van de organisatie gewerkt aan de verdere detaillering van de toekomstige organisatie resulterend in orgaan- en functiebeschrijvingen. De uitwerking leidt weer inzichten op die soms nieuwe veranderingen tot gevolg hebben. Een voorbeeld is de CIU die volgens het jongste directiebesluit van de afdeling Analyse en Rapportage naar de Stafafdeling Productie wordt verplaatst.

Citerend uit de brief van de directeur van begin maart vermelden wij in dit artikel nog eens de belangrijkste veranderingen in de organisatie van de MIVD. In deze INGELICHT worden met name de organisatorische veranderingen geschetst en

blikken we vooruit op het verdere proces van de reorganisatie. In de komende uitgaven van INGELICHT zullen de personele aspecten nader worden belicht.

Veranderingen op MIVD niveau

Op MIVD niveau zijn de veranderingen beperkt. De hoofdstructuur blijft gehandhaafd. De indeling in de hoofdafdelingen Productie en Bedrijfsvoering blijft bestaan, alsmede het kabinet van de directeur en de Afdeling Strategische Projecten. Alleen het bureau Communicatie verschuift van Bedrijfsvoering naar de directeur.

Veranderingen in de hoofdafdeling Productie

Wat betreft de hoofdafdeling Productie is de meest opvallende verandering de uitbreiding van de verwerkingscapaciteit en reductie in de capaciteit voor verwerving. Daaraan ligt een combinatie van factoren ten grondslag. Ten eerste is er een toenemende vraag naar kwalitatief hoogwaardige en actuele I&V producten door de toegenomen aandacht voor contra-terrorisme en de verdere oriëntatie op

vredesoperaties (J2 taak). Verder zien we een toenemend aanbod van actuele informatie vanuit open bronnen en van partner- en zusterdiensten. Ook hebben we te maken met een toenemend aanbod van informatie uit (hoog geautomatiseerde) satellietinterceptie en is er een sterk verminderde vraag naar (arbeidsintensieve) militaire HF- interceptie vanuit Nederland. En tenslotte is er de verdere automatisering van de registratie en opslag van interceptiegegevens.

Concreet is in het beleidsvoornemen sprake van uitbreiding van de analysecapaciteit bij AAR, ACIV en AVI (BIVP) en reducties in de capaciteit van de CIU, de Veldorganisatie en de capaciteit voor militaire HF-interceptie vanuit Nederland. Tegenover de reductie van de capaciteit voor de militaire HF-interceptie staat bij de AVI een uitbreiding van de capaciteit voor deployable en remote interceptie ten behoeve van vredesoperaties.

Wat betreft de ondersteunende processen binnen de hoofdafdeling Productie bestaat de verandering uit een verdere centralisatie van taken en overdracht

MIVD

van een aantal taken aan de hoofdafdeling Bedrijfsvoering. Het effect is een reductie in de formatie van de hoofdafdeling Productie en in enkele gevallen de opheffing van stafeenheden.

Voorts vindt een verandering in de organisatie van de afdeling Verbindingsinlichtingen plaats. De ervaring van de afgelopen jaren wijst uit dat de effectiviteit van de AVI kan worden verbeterd door de analysecapaciteit en de aansturing te centraliseren. In het beleidsvoornemen wordt er daarom uitgegaan van verdere concentratie van elementen van de afdeling Verbindingsinlichtingen in Den Haag.

Bedrijfsvoering

De hoofdafdeling Bedrijfsvoering staat voor de opgave nieuwe taken in het kader van de J2 en de overdracht van bestaande taken van de hoofdafdeling Productie op te vangen. Daarnaast wil men het serviceniveau van de uitvoering verhogen. Daartoe zal de huidige capaciteit worden uitgebreid en zal de interne organisatie op onderdelen worden aangepast. Het meest opvallende is de oprichting van de afdeling Facilitaire Zaken waarin de huidige bureaus Algemene Ondersteuning en Documentair Informatiebeheer worden opgenomen.

Vooruitblik

Zoals in de intro werd aangegeven wordt momenteel hard gewerkt aan de verdere detaillering van de toekomstige organisatie. De orgaanbeschrijvingen zijn in concept bijna gereed. Aansluitend worden de functiebeschrijvingen ter hand genomen. Hiertoe wordt externe hulp ingeroepen. Vier KPMG consultants staan klaar om aan de slag te gaan. Voorzien wordt dat alle functiebeschrijvingen voor eind juni door de CO zijn gewogen. Tegelijkertijd wordt het formele reorganisatievoorstel geschreven. Daarna volgt een traject van een aantal maanden voor overleg met de MC en besluitvorming door de CO. De laatste stap in dat proces wordt gezet door de SG in de vorm van een formeel besluit. Dat besluit wordt begin november verwacht. ●

Bewindslieden op bezoek bij de MIVD

Minister van Defensie Kamp bracht in maart een kennismakingsbezoek aan de MIVD. Tijdens dit bezoek werd hij voorgesteld aan de directie en enkele afdelingshoofden. Hij liet zich nader informeren over de werkwijze van onze dienst. De minister heeft toegezegd nog dit jaar terug te komen. Hij gaf aan graag kennis te willen maken met analisten van de dienst. Inmiddels is bekend dat minister Kamp op 23 augustus zijn volgende werkbezoek aan de MIVD zal brengen.

Op 21 april kwam Staatssecretaris Van der Knaap kennismaken met de MIVD. De aard en werkwijze van de verschillende afdelingen van de dienst werden aan de hand van een briefing over de situatie in Irak toegelicht. Hij toonde zich verrast door de diversiteit en de diepgang van de onderwerpen die aan de hand van het voorbeeld besproken werden.

Op verzoek van de staatssecretaris was er na de briefing gelegenheid met enkele medewerkers van de MIVD van gedachten te wisselen. Van der Knaap was dermate geïnteresseerd in onze dienst dat ook dit bezoek zeker een vervolg zal krijgen.

D-MIVD in debat met jonge MIVD-ers

Dinsdag 2 maart jongstleden ging generaal-majoor Dedden in debat met jonge MIVD-ers over de Toekomstvisie MIVD. Deze Toekomstvisie geeft de richting, onderwerpen en beleidsaccenten aan voor de MIVD voor de komende vijf jaar.

Initiatiefnemer was Tamara de Callatay, in het dagelijks leven werkzaam bij AAR. Mevrouw De Callatay is enkele jaren actief geweest binnen Jong Defensie, en vanuit die achtergrond vindt ze dat opvattingen van jonge medewerkers binnen de MIVD meer gehoord moeten worden. “Jongeren zijn soms minder gewend aan vaste handswijzen. Waarom zou je dan niet binnen onze dienst het jongerengeluid wat meer benadrukken? En trouwens: discussie is altijd goed!”

De onlangs vastgestelde Toekomstvisie MIVD is een document dat op hoofdlijnen de richting, onderwerpen en beleidsaccenten van de dienst aangeeft voor de komende vijf jaar. De totstandkoming van dit document was een proces van maanden, waarin beleidsmakers namens uiteenlopende afdelingen en bureaus uitgebreid discussieerden over de toekomst van de dienst.

Allerhande zaken

En hoe verliep het debat? De bijeenkomst werd bezocht door 25 belangstellenden. Er waren vragen over de Toekomstvisie, en er waren vragen over de MIVD-cultuur. Allerhande zaken kwamen aan de orde. Zo was een belangrijk onderwerp van gesprek

Als dank voor zijn steun en deelname aan het debat kreeg generaal-majoor Dedden na afloop een fles wijn aangeboden.

dat bezetters van allerlei stoelen langer in functie zouden moeten blijven dan de veelal standaard periode van drie jaar. Veel opgebouwde kennis en contacten gaan verloren wanneer een militaire functionaris na enkele jaren weer vertrekt. Dedden kon zich in dat bezwaar goed vinden. “We kunnen aan dat roulatiesysteem niet veel doen, maar binnen de grenzen van dat systeem zou er variatie moeten zijn. Ik zou er erg voor zijn als bijvoorbeeld militairen bij ACIV of bij HUMINT vijf jaar zouden blijven.”

Defensie heeft uiteenlopende inlichtingen-verzamelingen, zoals bijvoorbeeld het ISTAR-bataljon (zie elders in deze *Ingelicht*). De vraag kwam aan de orde of er niet een één-op-één samenwerking met ISTAR moet komen, ter verbetering van de totale kwaliteit van alle betrokkenen. Dedden is van mening dat dat geen zin heeft. “ISTAR” heeft heel duidelijke eigen taken, overwegend op operationeel niveau. Daar moeten wij niet structureel tussen gaan zitten. Wat niet wegneemt dat we met onze J2-component wel voor een deel dezelfde belangen hebben. We moeten dus niet twee gescheiden werelden zijn. Over wat en hoe er mogelijk is, gaan we binnenkort praten.”

Dienstavak inlichtingen en veiligheid

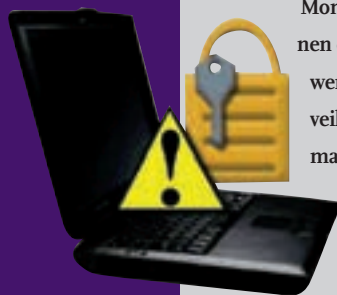
Een ander punt van belang was loopbaantrajecten. Een veelgehoord geluid was dat ‘de werkvloer’ graag meer helderheid zou willen over langdurige carrièremogelijkheden binnen onze dienst. Wat de directeur betreft, liggen de zaken heel simpel. “We kunnen geen compleet loopbaanpatroon bieden, daarvoor zijn we als dienst gewoonweg te klein.” Desalniettemin uitte Dedden een duidelijke wens over hoe het zou moeten zijn: “Ik zou graag zien dat de landmacht en de marine, net als de luchtmacht, een dienstavak Inlichtingen en Veiligheid zouden hebben. Of, beter gezegd, als Defensie een integraal dienstavak I&V zou hebben, zouden we een goed en compleet loopbaanbeleid kunnen bieden.”

De directeur en de aanwezigheden waren het roerend met elkaar eens dat er niet, of althans veel te weinig, sprake is van een MIVD-identiteit. “We moeten op de één of andere manier met z’n allen in gesprek,” aldus de generaal, “want we moeten ons naar binnen en naar buiten profileren als de inlichtingen- en veiligheidsdienst van Defensie. En daar hoort ook een gevoel bij van gezamenlijkheid. Daar moet dus op gestudeerd worden.”●

Veiligheid, zoeken naar balans!

De medewerkers van Bureau Veiligheidszaken maken graag gebruik van de mogelijkheid om u via INGELICHT periodiek te informeren over veiligheidsgerelateerde zaken. Ik hoor u al denken: dat hoeft helemaal niet. Vanzelfsprekend werken wij veilig.

Door Geert-Jan van de Ven,
Beveiligingscoördinator MIVD

Eén van de karakteristieken van de mensen is dat ze allemaal fouten maken. Ook wij. Meestal zijn dat fouten die we onbewust maken en soms zijn dat fouten die we bewust maken. Wij noemen dit veiligheidsincidenten.

Door veiligheid onder uw aandacht te brengen, ben ik ervan overtuigd dat het aantal incidenten kan verminderen. Deze rubriek wordt gebruikt om mededelingen te doen over veranderingen waarmee u geconfronteerd wordt. Aan de hand van binnengekomen veiligheidsmeldingen analyseren we of er onderwerpen zijn die nader toegelicht moeten worden: Waarom is dit belangrijk en hoe kan ik er mee omgaan? Ook nodig ik u van harte uit om vragen op het gebied van veiligheid aan Bureau Veiligheidszaken te richten zodat we u en uw collegae daarover weer kunnen informeren.

Verplichte screensaver en wachtwoord

Momenteel zijn we binnen de dienst hard aan het werken om een aantal veiligheidsbevorderende maatregelen te nemen.

Met sommige van deze maatregelen zult u binnenkort geconfronteerd worden. Ik wil er nu twee toelichten.

Ten eerste zal op korte termijn de schermbeveiliging (screensaver) op alle computers zoals die van DONAR, BICES en AVI WAN standaard worden geactiveerd en worden ingesteld op maximaal 10 minuten. Op sommige computers kunt u op dit moment zelf de screensaver uitzetten of de tijd aanpassen. Dat kan in de nieuwe situatie niet meer. Slechts door het invoeren van een wachtwoord wordt de computer weer geactiveerd. Deze maatregel is ons opgelegd maar voorkomt wel dat u ongewild het slachtoffer wordt van misbruik van uw computer en informatie. Mogelijk misbruik zal via log-files altijd herleidbaar zijn tot degene onder wiens naam is ingelogd. Uiteraard wilt u niet 'beschuldigd' worden van iets dat u niet gedaan heeft.

De tweede maatregel die ik wil toelichten heeft daar ook alles mee te maken. Het gebruik van uw wachtwoord. Dit is namelijk uw *persoonlijke* sleutel die toegang verleent tot uw computer. Die sleutel moet dan ook strikt persoonlijk blijven. Om dit te kunnen garanderen worden daarom een aantal standaard-eisen afgedwongen:

- uw wachtwoord dient iedere 30 dagen gewijzigd te worden
- een wachtwoord dient tenminste

uit 8 alfanumerieke karakters te bestaan

- de laatste 5 gebruikte wachtwoorden mag u niet nogmaals gebruiken
- het wachtwoord mag niet gelijk zijn aan de gebruikersnaam
- uw account wordt vergrendeld binnen 30 minuten na 3 mislukte aanmeldpogingen (ontgrendeling is alleen mogelijk door tussenkomst van systeembeheer).

Naast deze standaardeisen kunt u zelf ook nog bijdragen aan een goed wachtwoord door:

- geen vanzelfsprekend woord te gebruiken zoals bijvoorbeeld de naam van uw echtgenoot of de favoriete voetbalclub
- het gebruik van een standaardwoord met volgnummer te vermijden. Dus niet *Pietro1*, *Pietro2*.
- gebruik te maken een ezelsbruggetje. Zo kan het wachtwoord 'Iw8op1ME' worden onthouden met het zinnetje: Ik wacht op 1 Miljoen Euro.
- de tips & trucs op de achterpagina te lezen voor nog meer tips voor een goed gebruik van wachtwoorden.

Mede namens de medewerkers van het Bureau Veiligheidszaken wens ik u een veilige periode toe!●

Samenwerken als in een orkest

Verbeterplan

Bedrijfsvoering 2004

Binnen de hoofdafdeling Bedrijfsvoering moet meer en intensiever worden samengewerkt. Een pro-actieve houding van de verschillende afdelings- en bureauhoofden wordt voorgestaan. Een "wij versus zij" houding moet te allen tijde worden vermeden als een effectieve samenwerking wordt beoogd. Ook het handelen vanuit de gestelde doelen en afspraken en eigen verantwoordelijkheid zijn als specifieke verbeterpunten aangemerkt.

Dat was dé boodschap van de voorlichting die op 28 april voor alle medewerkers van Bedrijfsvoering werd gehouden. Jan van den Berg maakte de vergelijking met een orkest: "Laten we samen bijdragen aan een collectief resultaat dat alleen door een gezamenlijke inspanning tot stand kan komen. Hierbij moeten we leren beseffen wanneer als orkest en wanneer als solist wordt opgetreden. En dat vereist weer respect voor elkaars specialismen. En accepteren dat een bepaald afdelingshoofd voor een bepaalde periode en onderwerp als *solist* optreedt met de volledige medewerking van andere afdelingshoofden. Samenwerken gebeurt met alle disciplines en net als in een orkest respecteer je dan ook dat er tijdelijk een andere dirigent het orkest leidt.

Wat kunnen afdelingen verbeteren?

Welke (verbeter)punten vielen op tijdens deze voorlichtingssessie? In de eerste plaats het nieuwe Team Coördinatie Uitzendingen. Het valt onder Bedrijfsvoering maar is 'ingebod' bij Productie. Een goed voorbeeld van samenwerking dus. En onontbeerlijk voor de MIVD'ers die op individuele basis worden uitgezonden. Daarnaast wordt onderzocht hoe de samenwerking van de verschillende helpdesks en servicebalijs verbeterd kan worden. Wellicht dat samenvoeging op termijn een goede oplossing is om de lijnen kort te houden en tijd te besparen. Eén keer inboeken, alle gegevens van een medewerker zijn bekend en worden doorspeeld naar alle servicepunten. Het betekent dat niet iedere keer weer doorgegeven hoeft te worden waar je zit en wat je accountgegevens zijn. Verder wordt de procedure Aanvraag tot Verwerving verder verbeterd en wil de Afdeling Personeel en Organisatie meer invloed op het functietoewijzingsproces van de militairen. Een nauwere samenwerking met de krijgsmachtdelen is hierbij onontbeerlijk. Speerpunt voor bureau Veiligheidszaken is een verbeterde samenwerking met de beveiligingsautoriteit van de CO en de beveiligingscoördinatoren van de krijgsmachtdelen.

Samenwerking blijkt dus het motto van Bedrijfsvoering, zowel binnen de eigen hoofdafdeling, binnen de MIVD en binnen Defensie!●

Voorzitter Commissie van 'Het valt me

Ze zet haar koffie neer en tikt met haar wijsvinger op de tafel. "Ik had vanuit de opsporingspraktijk natuurlijk wel een globaal beeld van de MIVD, maar nu ik het werk van inlichtingendiensten onderzoek krijg ik een veel scherper en genuanceerder beeld. De degelijkheid van de werkprocessen bij de MIVD treft me zeer." Aan het woord is mevrouw mr I.P. Michiels van Kessenich, voorzitter van de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Ze is naast voorzitter van de Commissie onder andere raadsheer in het gerechtshof te Den Haag. Eerder was ze twaalf jaar lang lid van de Eerste Kamer voor het CDA.

De Commissie van Toezicht toetst het handelen van inlichtingen- en veiligheidsdiensten op rechtmatigheid. En die toetsing is achteraf. Naast mevrouw Michiels bestaat de Commissie uit mr dr C. Fasseur, raadsheer in het Gerechtshof te Amsterdam en emeritus hoogleraar geschiedenis aan de universiteit van Leiden, en de heer B.A. Lutken, oud-korpschef van de regiopolitie Rotterdam-Rijnmond. De Commissie beschikt over enkele juristen-onderzoekers, die een deel van de werkzaamheden voor hun rekening nemen. De onderzoekers werken fulltime, de commissieleden in deeltijd. "De Commissie komt ten minste eenmaal per week bij elkaar," aldus de voorzitter, "en dat werkt prima."

Mevrouw Michiels van Kessenich is in juni 2003 met haar voorbereidende werkzaamheden voor de Commissie gestart. De Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten is

Toezicht: op hoe degelijk er gewerkt wordt'

per 1 juli 2003 ingesteld. Ze is van huis uit juriste, onder meer gespecialiseerd in medisch-juridische vraagstukken. "Het is mooi werk, deze Commissie," zegt mevrouw Michiels. "Boeiend, zeker gezien mijn rechterlijke achtergrond. Ik ben lang strafrechter geweest, daarbij toets je handelingen op rechtmatigheid. Die toetsing doe ik nu ook als voorzitter van de Commissie."

De Commissie werd ingesteld door de Tweede Kamer, vanuit de opvatting dat de vaste kamercommissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten onvoldoende daadwerkelijke controle mogelijkheden heeft. Aanleiding was dat de Raad van State had geconstateerd dat het Verdrag voor de Rechten van de Mens een beter, structureel toezichthoudend orgaan nodig maakte. De Commissie heeft uitgebreide bevoegdheden. Zo heeft zij onbeperkt toegang tot alle plaatsen en tot alle informatie die voor de uitoefening van haar taak noodzakelijk is, en zij mag getuigen onder ede horen. De betrokken diensten mogen in beginsel geen medewerking aan onderzoeken van de Commissie weigeren. Inmiddels heeft de Commissie een aantal bezoeken aan de MIVD gebracht, en ook zijn er al onderzoeken geïnitieerd. De Commissie voert steekproefsgewijze onderzoeken en zogenoemde diepte-onderzoeken uit.

"Ik vind de MIVD een transparante organisatie, een organisatie ook die werkt als een goedgeoliede machine. Dat toont zich ook in onze blik: men door-denkt bij de MIVD goed de gevolgen van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten." Mevrouw Michiels baseert haar oordeel onder meer op onderzoeken die de Commissie inmiddels bij de MIVD heeft uitgevoerd.

"We hanteren bij onze diepte-onderzoeken criteria van het gewicht van zaken die de MIVD heeft gedaan, met de nadruk op de actualiteit. Een onderzoek levert een zogeheten Toetsingsrapport op, dat aan de minister van Defensie wordt aangeboden. De minister en de Commissie bepalen gezamenlijk, wat het rubriceringniveau is van zo'n rapport of van delen ervan. En dan gaat het naar het parlement." Het eerste toezichtrapport van de Commissie is zojuist afgerond. De Commissie werkt met een jaarplanning, een groslijst van onderzoeksonderwerpen, en daar wordt een prioritering in aangebracht.

De Commissie onderzoekt specifiek vanuit een juridisch per-

spectief, niet bedrijfskundig. "We kijken niet naar de doelmatigheid van het handelen van inlichtingendiensten. Toch zitten daar grijsvlakken in. Want bijvoorbeeld de vraag wanneer een bepaalde operatie is gestart, kan met rechtmatigheid maar tegelijkertijd met doelmatigheid te maken hebben. Toch beperken we ons strikt tot de rechtmatigheid," aldus Michiels. Met de onderzoeken gaat de Commissie terug tot 29 mei 2002, het moment dat de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten in werking is getreden. Gebeurtenissen daarvoor vallen niet onder onze wettelijke taak. Het onafhankelijke karakter van de Commissie maakt de Commissie uniek: "Wij zijn, met Canada en België, de enigen die deze mate van onafhankelijkheid hebben."

De Commissie houdt toezicht op AIVD en MIVD, maar ook op de regionale inlichtingendiensten (RID's) van de politie, de inlichtingentak van de Marechaussee, en voorts op iedere organisatie die uitvoering geeft aan de WIV 2002 en de Wet op de Veiligheidsonderzoeken (Wvo).

Mevrouw Michiels van Kessenich benadrukt het grote maatschappelijke belang van het werk van inlichtingendiensten. "We moeten beseffen dat het werk van grote actuele betekenis is. Transparantie daarbij is van groot belang in de samenleving". Ze is van oordeel dat de legitimiteit van, en democratische controle op de inlichtingendiensten met de instelling van de Commissie van Toezicht is versterkt. ●

“Locatiekeuze
vóór 1 oktober,
en liefst eerder”

‘De NSO? Een prachtig project’

Sinds ruim twee jaar kennen we het Project NSO. NSO staat, voor wie het inmiddels nog niet weet, voor Nationale Sigint Organisatie. In deze organisatie worden de verbindingsinlichtingen-activiteiten van MIVD en AIVD grotendeels geïntegreerd. Wanneer in 2005 de organisatie volop gaat draaien, werkt de NSO als verbindingsinlichtingen-organisatie ten behoeve van MIVD en AIVD. Geregeld vangen we wat op over de NSO, maar niet iedereen heeft er een helder beeld bij. Graag vat de projectleider NSO, kolonel Ton van Nassau, in een notendop samen wat de stand van zaken is.

“Na de aanslagen van 11 september 2001 heeft de Nederlandse regering het Actieplan Terrorismebestrijding opgesteld -een pakket maatregelen om in Nederland te veiligheid te verhogen en om een goede bijdrage te kunnen leveren aan de internationale strijd tegen het terrorisme. Eén van de punten uit dat Actieplan was de uitbreiding van de satellietinterceptie-capaciteit. En daaruit vloeide weer voort dat MIVD en AIVD gaan samenwerken in een organisatie die over méér satellietinterceptie-capaciteit beschikt dan de capaciteit die er nu is.” De organisatie is dus de NSO, en aangezien de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv 2002) specifiek aangeeft dat er in Nederland twee inlichtingendiensten zijn, kan vooralsnog van een op zichzelf staande NSO geen sprake zijn. Daarom is er alvast een projectorganisatie ingericht, en omdat de MIVD van de twee Nederlandse diensten degene is met verreweg de meeste interceptiecapaciteit, is het Project NSO vooralsnog bij Defensie ondergebracht.

Een maand of wat geleden sloten MIVD en AIVD een convenant over hun samenwerking in de NSO.

“Het convenant dat op 26 november 2003 tussen beide diensten werd gesloten, was een mijlpaal,” zegt Van Nassau. “Er was inmiddels twee jaar gepraat tussen MIVD en AIVD, en eindelijk was er een concreet document dat handen en voeten gaf aan de beoogde concrete samenwerking van beide diensten in een NSO. Met het convenant is er een concrete basis voor uitbreiding van de satelliet-interceptiecapaciteit.”

“We hebben hard gewerkt”

De kolonel leunt voorover, en zegt met borende blik: “We hebben de afgelopen maanden hard gewerkt. We moeten een keuze maken voor een locatie waar de uitbreiding van de interceptiecapaciteit gerealiseerd moet worden, en het verwervingsproces voor het noodzakelijke materieel moest op gang worden gebracht. We willen vóór 1 oktober van dit jaar een locatiekeuze gemaakt hebben, en liefst zo veel mogelijk eerder.” Er zijn verschillende locaties in beeld, elk met hun eigen voor- en tegens. “Primair gaat vooralsnog onze aandacht uit naar de locatie Zoutkamp,” aldus de projectleider.

“We streven nu natuurlijk niet alleen maar naar een definitieve locatie voor de bouw van nieuwe schotels, we proberen een aantal dingen gelijktijdig te doen. Inmiddels is een integraal materieelplan voor de NSO goedgekeurd door de leiding van MIVD en AIVD.

En bovendien moeten we nu ook gaan werken aan het opbouwen c.q. inrichten van de daadwerkelijke organisatie van de NSO. Het streven is, medio 2005 het eerste deel van de NSO werkend te hebben. De volledige uitbreiding moet er zijn in 2006.”

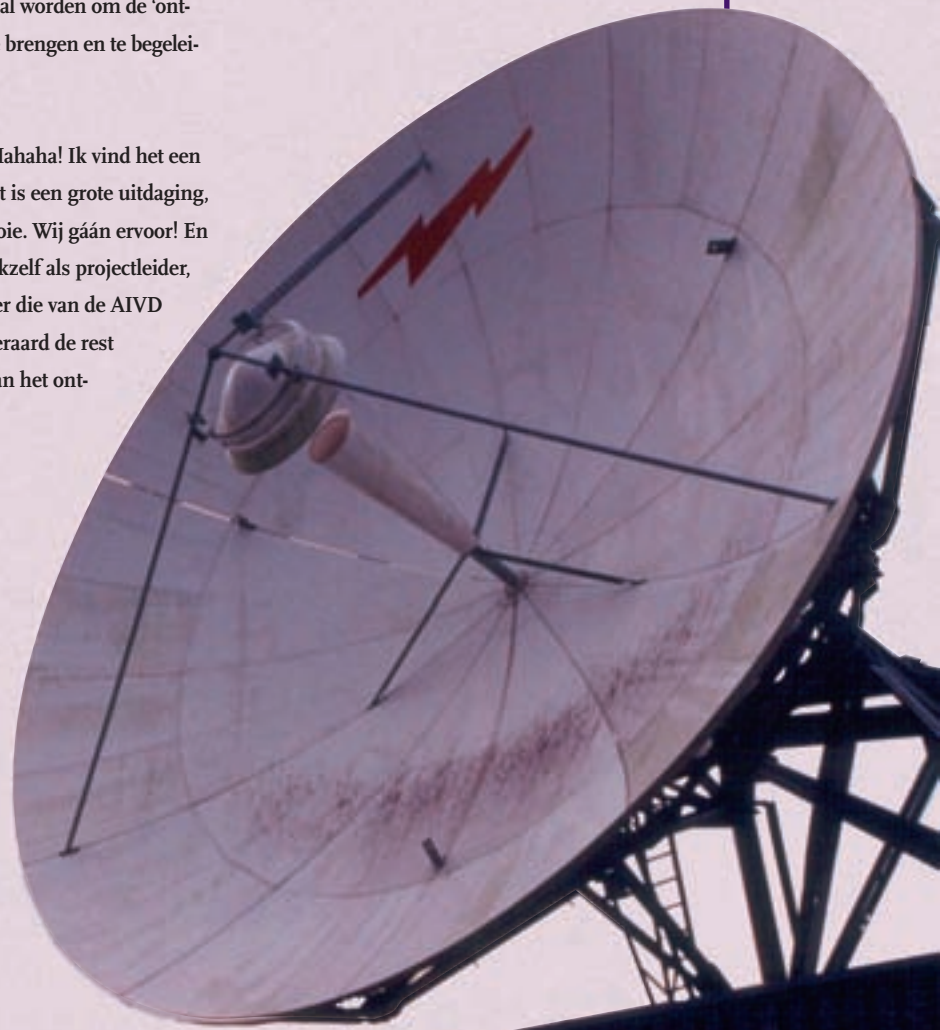
Cultuurverschillen

“Een interessante uitdaging werd gevormd door de cultuurverschillen tussen onze beide diensten. Er bleek toch een verschil in perceptie te bestaan over SIGINT en de NSO. Niet onbegrijpelijk, natuurlijk. De MIVD doet al decennia grootschalig aan interceptie, en voor de AIVD is het nog relatief nieuw. Deze, zeg maar ‘cultuurverschillen’ behoren inmiddels grotendeels tot het verleden. Ik geloof dat we er behoorlijk in zijn geslaagd, een brug te slaan - nu moet de brug nog iets meer solide worden.”

Er is veel te doen over de ‘ontvlechting’ van personeel van de afdeling Verbindingsinlichtingen uit de MIVD. Maar het is nog niet duidelijk hoe dat precies ingevuld gaat worden. Van Nassau: “Duidelijkheid

is uiteraard wenselijk. Het directiebestuur heeft besloten dat er een externe adviseur aangetrokken zal worden om de ‘ontvlechting’ in kaart te brengen en te begeleiden.”

“Of het leuk is? Hahaha! Ik vind het een prachtig project. Het is een grote uitdaging, en ook een heel mooie. Wij gaan ervoor! En wij, dat wil zeggen ikzelf als projectleider, mijn projectmanager die van de AIVD afkomstig is, en uiteraard de rest van het clubje dat aan het ontstaan is.”●

Honderdste Special Report

Piloten maken hun 100ste vlieguur of 250ste deklanding, duikers volbrengen 100 duikuren, en in navolging hierop vierden recentelijk onze collega van de NIC in het Iraakse Basra het heugelijke feit dat het 100ste *Special Report* geproduceerd was en naar Nederland was gestuurd. Het leek erop dat dit heugelijke feit zonder veel tamtam de revue zou passeren. Vandaar dat de maker van de *Special* dan ook zeer verrast was toen hij tijdens in het zonnetje werd gezet.

Waarmee nog maar eens werd getoond dat je de leuke dingen tijdens een uitzending zelf maakt.●

103 ISTAR-bataljon

Je hoort het geregeld: ISTAR. Vraag je dan eens in het rond wat dat precies is, dan zijn er verschillende antwoorden. “Iets met doelherkenning...” Of “Iets met elektronische oorlogvoering?” ISTAR is dat inderdaad, maar het is nog meer. ISTAR staat voor *Intelligence, Surveillance, Target-Acquisition and Reconnaissance*. Op 25 juni 2001 heeft de Minister van Defensie besloten tot oprichting van een ISTAR-bataljon, in het kader van de versterking van de Europese inlichtingencapaciteit. Op 5 juni 2003 heeft de Bevelhebber der Landstrijdkrachten formeel 103 ISTAR bataljon opgericht. Het is een gegeven dat het bataljon in 2006 volledig operationeel moet zijn.

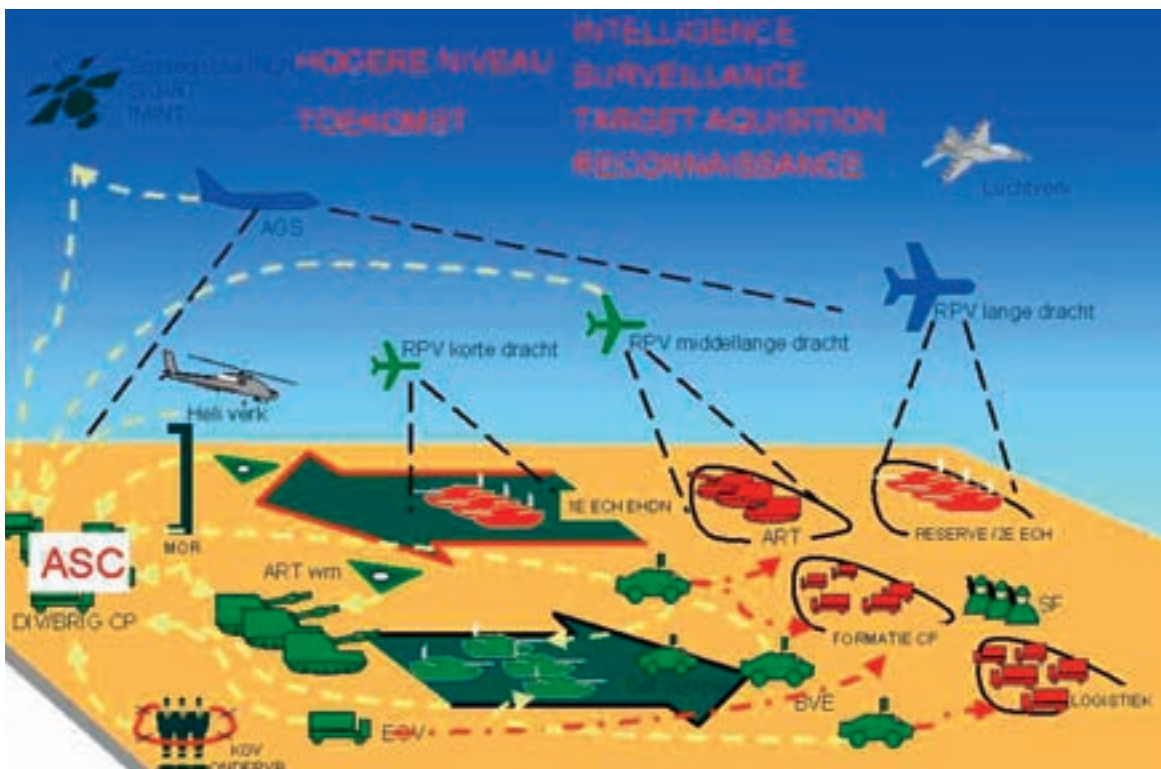
ISTAR is dus, kort gezegd, een inlichtingenbataljon. Het is méér dan dat, maar onder een ruime definitie van inlichtingen kun je van een inlichtingenbataljon spreken. Aan de samenwerking tussen de MIVD en het ISTAR-bataljon moet nadere invulling worden gegeven. Er is inmiddels overleg begonnen tussen de directeur MIVD, generaal-majoor Dedden, en de overste Keijsers, commandant van het ISTAR-bataljon. Hierbij is de wens geuit om periodiek overleg te hebben over relevante operationele inlichtingen- en veiligheidszaken tussen de MIVD en de G2 (inlichtingenfunctionaris) van het Operationeel Commando

(waaronder het ISTAR-bataljon valt) en de School Militaire Inlichtingendienst. Het ligt dan ook voor de hand dat INGELICHT eens een nadere blik werpt op het ISTAR-bataljon. We interviewden de commandant ISTAR-bataljon, luitenant-kolonel Tony Keijsers.

Taken van het bataljon

De overste Keijsers is heel trots op zijn bataljon-in-opbouw. “ISTAR is weliswaar primair een landmachten eenheid, maar kan daarnaast wel degelijk een grote toegevoegde waarde hebben voor zogenoemde ‘joint’(gezamenlijke) organisaties,” aldus Keijsers.

De hoofdtaak van het bataljon is het verzamelen en verwerken van gegevens en informatie tot bruikbare inlichtingen ter ondersteuning van de commandant. “Daarvan afgeleid zijn twee belangrijke taken, te weten: taken in het kader van crisisbeheersingsoperaties en taken in het kader van nationale of koninkrijkstaken.” In het kader van (crisisbeheersings)operaties houdt het ISTAR-bataljon zich bezig met onder meer het ondersteunen van uit te zenden eenheden door hen te voorzien van informatie over het uitzendgebied, zoals basisinlichtingen en tactische informatie. “Gedurende de uitzending leveren we voor de operatie tijdige en relevante informatie, zoals bijvoorbeeld doelgegevens voor commandoering en doelopsporing,” aldus de commandant. “En in het kader van nationale of koninkrijkstaken voor beperkte duur levert het ISTAR-bataljon personele en materiële capaciteit uit het gehele bataljon.”

Rechts: Luitenant-kolonel Tony Keijsers, commandant ISTAR

ISTAR in een compleet netwerk van operationele activiteit

is goed op weg

Het bataljon is nog niet gereed, maar de contouren zijn inmiddels helder. Keijsers: “Het zal in ieder geval gaan bestaan uit een Militair Inlichtingen en Staf-eskadron met daarin ondergebracht militaire analyse, geografische en *field humint*- capaciteit, een *Remote Piloted Vehicle*-batterij, een elektronische oorlogsvoeringscompagnie, twee verkenningseskadrons en een artillerie-ondersteuningsbatterij. In haar volle omvang wordt het een bataljon van ongeveer 810 personen.”

Operationele processen

Het operationele optreden van 103 ISTAR-bataljon is driedig. Ten eerste kan het bataljon in Nederland de operationele inlichtingentaak (I2) van de Chef Defensie Staf (CDS) ondersteunen door het ‘monitoren’ van operaties waar de Nederlandse krijgsmacht aan deelneemt. Informatie verkregen uit het inzetgebied stelt zij na analyse ter beschikking aan nog uit te zenden functionarissen en eenheden. “Het is hierbij van groot belang dat wij anders werken dan gebruikelijk was,” zegt overste Keijsers. “Te velde wil ik directe aansturing naar het eskadrons- c.q. pelotonsniveau. Je moet je voorstellen dat alle informatie geanalyseerd wordt in een *all source intelligence cell* (ASIC), en dat die informatie rechtstreeks op zeer operationeel niveau beschikbaar wordt gesteld. Hoe dichter bij de concrete operatie-activiteiten, des te effectiever.”

Ten tweede levert de eenheid een bijdrage aan het planningsproces voor de Nederlandse deelname aan een nieuwe operatie. Dat doet zij door, (desgevraagd) een Klimaat en Terreinstudie te produceren alsmede thematische kaarten van het operatiegebied en het doen van de Evaluatie van het Operatiegebied in het kader van de inlichtingenvoorbereiding op het operatiegebied.

Ten derde het optreden van het uitgezonden bataljon zelf of van een deel daarvan, een zogenaamde ISTAR-module. Een module is een uitsnede uit het bataljon, waarin alle bataljonstaken vertegenwoordigd zijn. Zoals gezegd is optreden bij uitzending de primaire taak van het bataljon.

Ten aanzien van de operationele werkzaamheden van het ISTAR-bataljon geldt de volgende procedure. Wanneer besloten wordt (een deel van) het bataljon uit te zenden, stelt het ISTAR-element zich onder (operationeel) bevel van de te steunen eenheid. Het bataljon neemt daarbij deel aan het besluitvormingsproces voor de operatie en begint zo snel mogelijk met het verzamelen en verwerken van actuele (tactische) informatie, inlichtingen en doelgegevens. Het eventueel achterblijvend element van 103 ISTAR bataljon in Nederland ondersteunt dit element als achterwaartse basis. “Maar zover is het nog niet,” aldus Keijsers. We zijn nog bezig met drie belangrijke taken die voorafgaan aan al het andere. Om te beginnen dus de oprichting van het bataljon -we zijn nog bepaald niet klaar. Vervolgens moet er gelijk al gereorganiseerd worden, want we worden

niet volledig ontzien in de defensiebezuinigingen, en ten derde moeten we werken aan de NRF.” NRF staat voor NATO Response Force, de snelle reactiemacht van de NAVO, die volgend jaar operationeel moet worden. “En aangezien wij ook moeten gaan ook werken binnen die NRF,” zegt Keijsers, “versnelt dat onze planning nogal. Het managen van het oprichtingsproces in een veel hoger tempo dan aanvankelijk de bedoeling was, is een forse uitdaging.”

Desalniettemin is Keijsers blij met de uitdagingen waarvoor hij zich gesteld ziet. “Wat dit nogal bijzonder maakt, is dat 103 ISTAR-bataljon is opgericht met een duidelijk doel, maar zonder basisconcept. Aan dat concept kun je dus als commandant nogal veel invulling geven. Bovendien krijgen we de ruimte om van onze fouten te leren.”

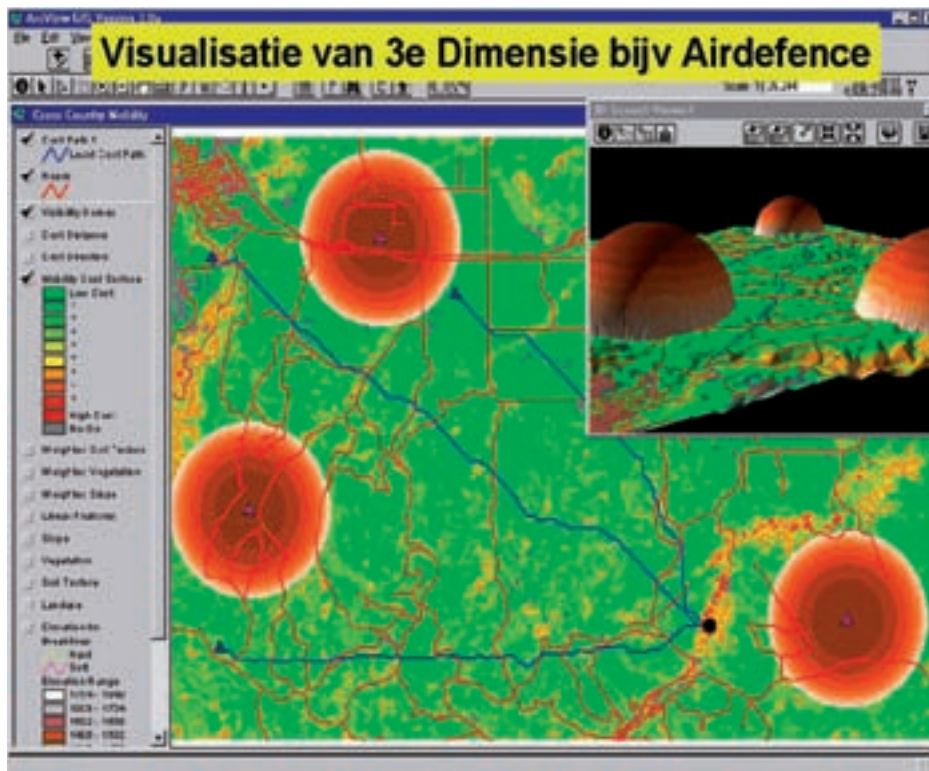
Operationele processen in het operatiegebied

103 ISTAR-bataljon is primair een vraaggeoriënteerde eenheid. Dit sluit geenszins uit dat de eenheid bij operationele inzet een waarschuwende en informerende taak heeft. Met andere woorden: 103 ISTAR-bataljon rapporteert gevraagd en ongevraagd over gesignaleerde gebeurtenissen die risico's voor de eenheid in het operatiegebied inhouden, dit noemen we *Indicator and Warning*. Daarnaast moet het bataljon in staat zijn haar doelgegevens direct aan de verschillende gebruikers te distribueren.

In eerste instantie dient de commandant van het bataljon daaruit indirect bij te dragen aan het Operationeel Besluitvormingsproces van de te steunen formatie. Verder zal hij aangeven welke specifieke vragen, onzekerheden en aannames met betrekking tot weer, terrein en tegenstander binnen de gestelde tijd kunnen worden beantwoord. Dit geldt ook voor de op te sporen zeer belangrijke doelen. In dit advies zitten ook de reactietijden en tijdruimtefactoren voor de sub-eenheden om de gevraagde resultaten te leveren.

Processen in Nederland

103 ISTAR-bataljon heeft een doorlopende taak met betrekking tot de ondersteuning van de Nederlandse krijgsmacht. Zij ondersteunt namelijk de MIVD (in haar functie van de J2 van de CDS) met de voorbereiding en begeleiding van alle lopende en eventueel komende crisisbeheersingsoperaties. Een onderwerp van regelmatig overleg tussen de MIVD/J2 en het ISTAR-bataljon gaat over de operationele capaciteit van het ISTAR-bataljon.

De elektronische dekking van een operatiegebied

Het bataljon draagt eveneens bij aan de voorbereiding op uitzending van eenheden. Dat hoeven niet persé landmacht-eenheden te zijn, ook marine- en luchtmacht-eenheden komen in aanmerking. Juist bij deze taken komt de toegevoegde waarde van het bataljon voor ‘joint’ organisaties, zoals het Defensie Operatie Centrum, naar voren.

Door de kwaliteiten (functionaliteiten) die binnen het bataljon aanwezig zijn, is de eenheid in staat om zowel in de kazerne situatie als in een operatiegebied inlichtingen of doelinformatie te genereren die interessant en van

belang kunnen zijn. Of dit nu de MIVD/J2 CDS is of de commandant van een landmacht-, luchtmacht- of marine-eenheid.

Samenwerking met de MIVD

Inmiddels is er tussen de MIVD en het ISTAR-bataljon gesproken over de mogelijkheden van een gezamenlijk stuk opleiding voor de MIVD, de School Militaire Inlichtingendienst en ISTAR. Het spreekt voor zich dat een ‘inlichtingenbataljon’ een relatie moet hebben met de MIVD. Maar die relatie moet nog ingevuld worden. Keijsers: “We hebben inmiddels overleg met de directeur van de MIVD, generaal Dedden. Veel van wat wij te velde doen is operationeel georiënteerd, maar er zijn natuurlijk wel raakvlakken met de taken van de MIVD, met name omdat de MIVD ook een operationele component heeft.” Inmiddels is er periodiek overleg op gang gekomen tussen de MIVD en het bataljon. “Naast onze taak in de operationele informatievoorziening kun je bijvoorbeeld ook denken aan *humint*. Onze *humint* is niet zoals die van de MIVD *covert*, maar *overt* (we noemen dit *field-humint*) en tegelijk *zéér discreet*. Kortom, er zijn allerlei onderwerpen waarover we nog gaan spreken. Er moet in elk geval *véél* uitgewisseld worden.”

“Of Nederland met het ISTAR-bataljon voorop loopt? We zijn wel redelijk uniek, en behoorlijk vooruitstrevend hiermee. De Fransen, de Amerikanen en de Noren hebben ook wel zoiets, maar dan toch vooral als ondersteuning van de targeting, het doelzoeken. Een zeer geïntegreerde aanpak als de onze is toch nieuw.”

MIVD Jaarverslag 2003

“Voor u ligt het zevende jaarverslag van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.” Zo begint het openbare Jaarverslag 2003 van onze dienst dat enkele dagen geleden gepubliceerd werd. Tegenwoordig weten we al niet beter dan dat er jaarlijks een publiek verslag verschijnt. In 1997 was het nog een novum, een inlichtingendienst die publiekelijk verslag legde van haar activiteiten. De toenmalige MID kwam er als eerste mee, enkele jaren later gevolgd door wat toen nog de BVD heette. Naast het openbare jaarverslag is er uiteraard elk jaar een gerubriceerd verslag, dat aan de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten van de Tweede Kamer en aan de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten wordt aangeboden.

Uiteraard hebben onder meer de ontwikkelingen op de Balkan, in Afghanistan en in Irak grote aandacht van de dienst gekregen, onder meer vanwege de aanwezigheid van Nederlandse troepen in die gebieden. Onderstaand ziet u enkele van de aandachtspunten waaraan in het open verslag aandacht besteed wordt.

De werkzaamheden van de MIVD richtten zich in 2003 vooral op crisisbeheersingsoperaties. De inlichtingen- en veiligheidsdienst van Defensie heeft zich ook intensief beziggehouden met activiteiten in het kader van de bestrijding van nationaal en internationaal terrorisme, vooral gerelateerd aan defensiebelangen. Ook ontwikkelingen op het gebied van de proliferatie van massavernietigingswapens hadden de aandacht van de dienst, evenals buitenlandse spionage. Uiteraard hield de MIVD zich bezig met het bevorderen van de veiligheid van de Nederlandse defensie-organisatie.

Terrorismebestrijding

Het internationale terrorisme en de verspreiding van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen zijn ernstige bedreigingen voor vrede en veiligheid. Op de terroristische dreiging is in de eerste plaats een internationaal antwoord geboden. Daarom wordt door de MIVD internationaal nauw samengewerkt om deze wereldomvattende bedreiging het hoofd te kunnen bieden.

◆ Sinds de aanslagen van al-Qa'ida op 11 september 2001, worden internationaal terrorisme, de verspreiding van massavernietigingswapens en daarmee verbonden technologie, en het mogelijk gebruik van massavernietigingswapens voor terroristische doeleinden als belangrijke bedreigingen voor de internationale vrede, veiligheid en rechtsorde beschouwd.

De aanslag op 11 maart 2004 in Madrid onderstreept het gevaar dat van deze dreiging uitgaat. Nederland neemt zijn verantwoordelijkheid bij de bestrijding van terrorisme, ook in internationaal verband. Ons land hecht daarbij grote waarde aan afstemming met zijn partners in de NAVO en de Europese Unie en met de lidstaten van de Verenigde Naties.

Bij de bestrijding van het terrorisme vervult de Nederlandse krijgsmacht belangrijke taken. Zo werd na 2001 een bijdrage geleverd aan de Operatie Enduring Freedom en aan de International Stabilisation and Assistance Force (ISAF) in Afghanistan. In februari 2003 heeft Nederland samen met Duitsland gedurende een half jaar de leiding van ISAF overgenomen. Aan deze operaties heeft ook de MIVD in 2003 een bijdrage geleverd.

Operationele Inlichtingen (J2)

De MIVD ondersteunt de Chef Defensiestaf met operationele inlichtingen. De MIVD is niet alleen een strategische inlichtingen- en veiligheidsdienst. De operationele component wordt steeds belangrijker. In 2003 is, vooruitlopend op een formele reorganisatie, een werkorganisatie J2 ingericht. Daardoor kan nu reeds invulling worden gegeven aan de J2-taak (de inlichtingentaak die de MIVD voor de CDS uitvoert) voor alle crisisbeheersingsoperaties. Hierdoor is een verbeterde inbreng in het Operationeel Planning Proces van het Defensie Operatie Centrum mogelijk geworden.

Nationale Sigint Organisatie

De regering heeft naar aanleiding van het Actieplan Terrorismebestrijding en

Veiligheid besloten de capaciteit voor satellietinterceptie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit te breiden. De beheerorganisatie van de satellietinterceptie wordt de Nationale Signals Intelligence Organisatie (NSO) genoemd. De NSO dient technische ondersteuning te verlenen aan de AIVD en de MIVD om hen in staat te stellen de in de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 (Wiv 2002) toegekende bijzondere bevoegdheden met betrekking tot interceptie van niet-kabelgebonden telecommunicatie zo efficiënt mogelijk uit te oefenen. Het uitgangspunt is de NSO te verzelfstandigen met het oog op een grotere doelmatigheid en doeltreffendheid.

De Balkan

Ten aanzien van de inlichtingentaak op de Balkan en in Midden- en Zuidoost-Europa wordt geconstateerd dat vooral het zuiden van de Balkan nog steeds wordt geconfronteerd met een grensoverschrijdend etnisch-Albanees nationaliteitsbesef door de verspreiding van etnische Albanezen over Albanië, FYROM (Former Yugoslav Republic of Macedonia), Zuid-Servië (Presevo-vallei) en Kosovo.

Radicaal islamitisch fundamentalisme (i.e. islamisme) op het autochtone vlak is (nog) geen belangrijke factor op de Balkan. In Bosnië-Herzegovina bevindt zich echter nog steeds een beperkt aantal voormalige islamitische strijders ('mudjaheden') en allochtone, islamitische Non-Governmental Organisations (NGO's). Sommige van die NGO's hebben banden met radicale groeperingen in het Midden-Oosten. De islamitische bevolking in voormalig Joegoslavië en Albanië is in beperkte mate gevoelig voor een islamistisch (i.e. radicaal-islamitisch) gedachtegoed. De MIVD besteedt aan de mogelijke destabiliserende gevolgen daarvan aandacht.

Afghanistan

In Azië springt Afghanistan er uit als thema van belang. Alle inspanningen van de internationale coalitie voor de Operatie Enduring Freedom ten spijt blijven vooral de zuidoostelijke en zuidelijke gebieden in Afghanistan het toneel van activitei-

ten van de Taliban. De veiligheidssituatie in de hoofdzakelijk door Pashtun bewoonde provincies in Zuid-, Zuidoost- en Oost-Afghanistan is in de tweede helft van 2003 verslechterd. In de tweede helft van 2003 kwamen er indicaties dat de Taliban gebruikmaken van de groeiende onvrede onder de lokale Pashtun-bevolking. De Taliban proberen hun machtspositie vooral op lokaal niveau uit te breiden. De Verenigde Naties maken zich ernstig zorgen over de veiligheidssituatie in de voornoemde regio's van Afghanistan. Er zijn steeds meer indicaties dat de centrale regering in Kabul daar terrein verliest. Het noorden van Afghanistan bleef het toneel van incidentele strijd tussen lokale krijgsheren. Als reactie op de inspanningen van de regering om het centrale gezag in het noorden uit te breiden probeerden de krijgsheren hun regionale machtspositie vast te houden. Zij zijn in de praktijk nauwelijks genegen deel te nemen aan ontwapeningprogramma's. De krijgsheren verzetten zich ook tegen pogingen van de centrale regering om de omvangrijke drugsteelt aan banden te leggen. De drugsteelt vormt voor de lokale krijgsheren de voornaamste bron van inkomsten. De toestand in de hoofdstad Kabul is relatief veilig en rustig. Dit komt vooral door de duidelijke aanwezigheid van de International Stabilisation and Assistance Force (ISAF). Onder de oppervlakte sluimert echter ook in Kabul het gevaar van acties van terroristische groeperingen.

Irak

Naar aanleiding van het Nederlandse besluit deel te nemen aan de stabilisatie-macht in Irak is door de MIVD uitvoerig aandacht besteed aan de situatie in en

rond Irak. Over alle hiermee samenhangende aspecten op politiek-militair, economisch en veiligheidsgebied is door de MIVD gerapporteerd. In de aanloop naar de (besluitvorming over de) ontplooiing van de Nederlandse eenheden zijn veel rapportages opgesteld en bijdragen geleverd ten behoeve van de informatievoorziening van de regering en het parlement. Sinds de ontplooiing van de Nederlandse troepen wordt op dagelijkse basis gerapporteerd over de ontwikkelingen in Irak. Vooral over de regio en de provincie al Muthanna waar zich de Nederlandse eenheden bevinden. Ook in 2004 zal de MIVD veel aandacht aan de ontwikkelingen in en rond Irak blijven besteden.

Het verloop van de ontwikkelingen in Irak hangt af van meerdere factoren. In de eerste plaats kan een voortvarend optreden van de Iraakse bestuursorganen het vertrouwen van de bevolking vergroten. Cruciaal hierbij is dat de Iraakse instanties er in slagen de interne cohesie te bewaren, ondanks de belangenconflicten tussen de verschillende bevolkingsgroepen. In de tweede plaats is de snelheid van de economische wederopbouw van groot belang. Een vlot herstel van de Iraakse infrastructuur en economie is een voorwaarde voor duurzame politieke stabiliteit. Daarbij is het van belang dat de Iraakse bevolking zelf nauw betrokken is bij deze wederopbouw, waardoor zij kan profiteren van de nieuwe situatie.

Op basis van zijn geografische positie, olierijkdom en watervoorraden behoudt Irak in potentie de status van regionale grootmacht. De politiek-militaire situatie in het land is daarom van wezenlijke invloed op de overige landen in het gebied.●

De kogel is door de kerk

Er komt een reorganisatie van de MIVD.

Het goede nieuws hierbij is er dat er geen reductie van het aantal functies hoeft te worden toegepast, een reorganisatie is immers vaak een eufemisme voor een personeelsreductie.

Maar voor een deel van het personeel is deze reorganisatie toch slecht nieuws.

Door Jaap van Tuyll

Met name dat deel van het beleidsvoornemen dat de Afdeling Verbindingsinlichtingen betreft,

bevat elementen die hard kunnen aankomen. Generaal Dedden heeft aangekondigd dat enkele tientallen functies in Eibergen komen te vervallen. Ongeveer een zelfde aantal functies binnen AVI worden overgeplaatst van Eibergen naar Den Haag. Daarbij is het nog niet duidelijk of de functie-eisen die aan de overgeplaatste functies in Den Haag worden gesteld overeenkomen met de eisen die tot nu toe golden voor die functies.

Functionarissen die nu nog aan de functie-eisen voldoen, maar niet aan de nieuw geformuleerde eisen voor de overgehevelde functies, zouden overtollig kunnen worden. U begrijpt dat vooral in Eibergen het beleidsvoornemen Reorganisatie de nodige onrust veroorzaakt.

In dit soort situaties vragen medewerkers wat de MC kan doen voor het personeel. In dit stadium is dit helaas nog niet al te veel. De MC heeft pas formeel bevoegdheden zodra er een concreet reorganisatieplan ligt. Dit plan moet deze zomer op tafel liggen. Vanaf dat moment zijn die bevoegdheden duidelijk want de MC moet instemmen met de plannen voor de reorganisatie. Tot die tijd wordt de MC formeel alleen geïnformeerd over de gang van zaken. Gelukkig doet de

directie van de MIVD dit ruimhartig. Hierdoor kan de MC in informele zin al meedenken en terugkoppeling geven die eventueel kan leiden tot bijsturing van de plannen voor de reorganisatie. De MC behoudt overigens de volledige vrijheid om tijdens het formele traject nog ieder standpunt in te nemen over de op dat moment voorgelegde plannen.

Namens de MC neem ik deel aan het projectteam dat het reorganisatieplan aan het opstellen is. Mocht ik in dat projectteam zaken constateren die voor de MC niet aanvaardbaar zijn, dan kan ik al in dit stadium het projectteam hierop wijzen. Verder is de MC, en dit heb ik al eerder betoogd, afhankelijk van de inbreng van de achterban. Daarom ook deze keer weer een oproep om die zaken over deze reorganisatie die u naar voren wilt brengen te melden bij één van de leden van de medezeggenschapscommissie. We zullen er ons zeker over buigen en indien nodig, hier gevolg aan geven. Tenslotte is het onze taak de belangen van het personeel te behartigen. Vooral bij een reorganisatie zoals die nu op ons afkomt, is dat voor ons allemaal van groot belang. ●

Personeelsmutaties

Nieuw personeel

LtzE1 P. [redacted], Hoofdafdeling Productie, Afdeling Analyse en Rapportage, Senior Analist Marinestrijdkrachten, m.i.v. 5 januari 2004
SMJRLDV A.J. [redacted], Hoofdafdeling Productie, Stafafdeling Productie, Medewerker Productie Beheer, m.i.v. 19 januari 2004
Kap J. [redacted], Hoofdafdeling Productie, Afdeling Analyse en Rapportage, Analist Landstrijdkrachten, m.i.v. 1 februari 2004
LTZ2OC H.W. [redacted], Hoofdafdeling Productie, Afdeling Analyse en Rapportage, Analist Marinestrijdkrachten, m.i.v. 1 februari 2004
Dhr. C.J. [redacted], Hoofdafdeling Bedrijfsvoering, Bureau Algemene Ondersteuning, Medewerker Logistiek, m.i.v. 22 maart 2004
Kol D.W. [redacted], Hoofd Afdeling Strategische Projecten, m.i.v. 1 april 2004
Kap M.J.J. [redacted], Hoofdafdeling Productie, Afdeling Analyse en Rapportage, Analist Sensoren, m.i.v. 1 april 2004
Dhr. J.R.D. [redacted], Hoofdafdeling Bedrijfsvoering, Bureau algemene Ondersteuning, medewerker frontoffice logistiek, m.i.v. 23 april 2004

Vertrekkend personeel

TZ1 C. [redacted], m.i.v. 22 januari 2004
Mw. S. [redacted], m.i.v. 10 april 2004
Mw. A.C.M. [redacted], m.i.v. 20 april 2004

Personeel met functioneel leeftijdonslag

Ook in de afgelopen periode heeft een aantal MIVD'ers afscheid genomen van Defensie. Zij ontvingen allen de oorkonde met de bijbehorende MIVD-speld ter gelegenheid van hun dienstverlating.

Luitenant-kolonel G. [redacted]
Kapitein J. [redacted]
Ltz2Oc D. [redacted]
Adjutant A.T. [redacted]
Adjutant F.J.H. [redacted]

Defensie-inzet bij de bijzetting van Juliana

De bijzetting van HKH Prinses Juliana bracht een grote Defensie-inzet op gang. Er stonden troepen langs de route, er marcheerden eenheden mee in de stoet, er was muziek, er waren saluutschoten -Defensie heeft een uitstekende bijdrage geleverd.

Deze foto's zijn gemaakt door onze eigen 'hoffotograaf' Albert Piette.

Hoe doe ik dat nou zelf? (10)

Dit is alweer het negende deel van de rubriek Tips & Trucs. U kunt de vorige afleveringen terugvinden op het MIVD-intranet.

Outlook: Herstel van items

Systeembeheer introduceert een aanvulling op de dienst "Herstel van bestanden door middel van Undelete". Ook in Microsoft Outlook is het voortaan mogelijk om verwijderde items terug te halen. Dit geldt voor items in de Exchange Postbus (zelfs uit de map 'Verwijderde Items') en voor de Openbare Mappen.

De gebruiker kan dit eenvoudig zelf doen via het menu: Extra | Verwijderde items herstellen. Er zijn echter een aantal voorwaarden:

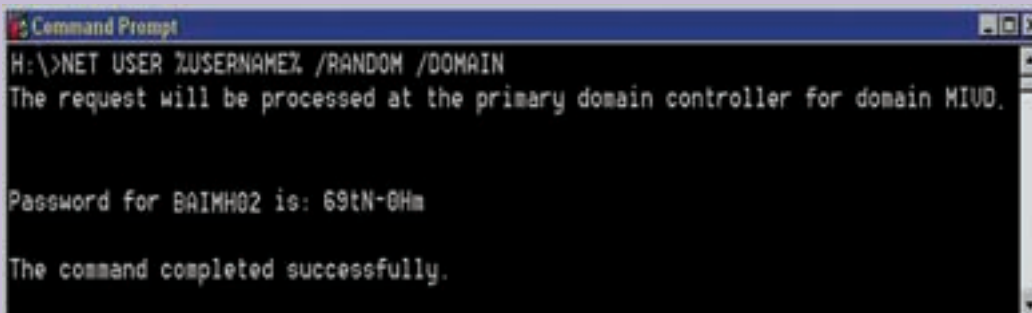
- Verwijderde items worden na 72 uur permanent verwijderd en zijn niet meer te herstellen.
- U kunt geen items terughalen uit de 'Persoonlijke Mappen' (.PST bestanden)
- U kunt items terughalen die door anderen zijn weggegooid, indien u auteursrechten bezit op de map waaruit het item is weggegooid.

Instellen van uw wachtwoord

Iedere 30 dagen dient u uw wachtwoord op Donar te wijzigen. Het is belangrijk dat u daarbij een 'sterk' wachtwoord kiest. Een sterk wachtwoord bestaat uit een combinatie van hoofdletters en kleine letters, cijfers en/of leestekens en is tenminste 8 karakters lang. Nu valt het niet mee om iedere keer weer een nieuw wachtwoord te verzinnen, maar gelukkig heeft Windows een middel ingebouwd om u daar bij te helpen.

- Start de Windows NT Command Prompt via Start | Programs | Accessoires | Command Prompt
- Voer het commando `NET USER %USERNAME% /RANDOM /DOMAIN` in. Dit mag ook in kleine letters.
- Windows komt nu met de melding Password for USER is: Password.

Onthoudt dit goed, want vanaf dit moment is dit uw wachtwoord!!!


```
Command Prompt
H:\>NET USER %USERNAME% /RANDOM /DOMAIN
The request will be processed at the primary domain controller for domain MIUD.

Password for BAIMH02 is: 69tN-0Hm

The command completed successfully.
```

- U kunt nu het beste een keer af- en aanmelden.
- Uw wachtwoord is voor uzelf en is strikt persoonlijk. Geef uw wachtwoord nooit aan iemand anders, ook niet aan collega's of medewerkers van bureau

systeembeheer. Mocht systeembeheer merken dat u uw wachtwoord toch aan iemand anders heeft gegeven dan wordt daar melding van gemaakt bij de veiligheidsofficier.

Word: Direct terug naar laatste plek van handelen

Na het openen van een document kunt u onmiddellijk naar de plek gaan waar u het laatst bezig was vlak voordat u het document heeft gesloten of opgeslagen. Open het document en druk als eerste handeling op Shift+F5. Shift+F5 onthoudt de laatste vier posities binnen het document.

Snel opslaan, voordelen en nadelen

Wanneer u voor snel opslaan kiest, dan slaat Word de laatste wijzigingen snel op. Dit is overigens de standaard instelling als u Word installeert op een stand-alone pc. Snel opslaan betekent echter langzaam openen! Opent u uw document weer, dan gaat Word alle wijzigingen verwerken en dit duurt enige tijd. Wanneer u reservekopieën gebruikt is dit niet mogelijk. Als u het document bekijkt met een ASCII viewer (zoals UltraEdit of Windows Commander) dan ziet u de tekst met daarin alle verwijderde woorden en of zinsdelen.

Word: Niet altijd even veilig

Wanneer u toch snel opslaan gebruikt en u verwijdert daarin tekst die niet door anderen gelezen mag worden, dan is die tekst nog steeds, weliswaar verborgen, aanwezig. Verstuur u een elektronische kopie met een diskette of via de e-mail, dan kan de ontvanger met een ASCII viewer (zoals Norton viewer) altijd de tekst met daarin alle verwijderde woorden en of zinsdelen lezen. De eerste regel die in de tekst staat wordt bij de eerste keer opslaan overgenomen in het veld: titel onder de eigenschappen van het document. Indien deze eerste regel elementen bevat die anderen niet mogen zien, dan blijven deze daar toch zichtbaar totdat u deze handmatig verwijdert uit dit veld. Selecteer daarom de tekst via bestand, eigenschappen, selecteer de zin of het woord en kies voor delete. Sla het document daarna nogmaals op.

Dit kan echter allemaal worden voorkomen door snel opslaan uit te zetten en de optie: document eigenschappen vragen aan te zetten. Dit kan met Extra, Opties, Tabblad opslaan, de optie: snel opslaan af te vinken en de optie: document eigenschappen vragen aan te vinken.

Extra tip: U heeft in Word een bestaand document overgeschreven of u heeft een document gesloten en dit vergeten op te slaan? In veel (niet alle) gevallen kan de informatie met Undelete worden teruggehaald.●

